

SMITTEVERN-NYTT

FAGLIG FORUM FOR HELSESYKEPLEIERE SOM ARBEIDER MED SMITTEVERN

Årgang 18, nummer 1

Februar 2020

FASE 3 KONJUGAT TYFOIDFEBERVAKSINE NEPAL

En tyfoid konjugatvaksine (TCV) som nylig ble prekvalifisert av Verdens helseorganisasjon, ble vist å være effektiv i en human utfordringsmodell, men data fra effektivitetsforsøk i områder der tyfus er endemisk mangler. Studien viser at en enkelt dose TCV var immunogen og effektiv for å redusere *S. Typhi*-bakteremi hos barn fra 9 måneder til 16 år.

Tyfoidefeber er et stort folkehelseproblem i Kathmandu, Nepal, der *S. Typhi* utgjør opptil 45% av alle positive blodkulturer og er den ledende årsaken til infeksjoner i blodet blant pediatriske pasienter. 8-10 Typhoid er sesongbetont Kathmandu, med høy forekomst i juli og august og lavere forekomst om vinteren.

Konjugerte vaksiner som Vi-rEPA-vaksine er T-celle-avhengige og forventes å gi langsiktig beskyttelse, i motsetning til beskyttelsen gitt av polysakkaridvaksiner, som vanligvis varer i bare 2 til 3 år

Det er viktig med en bedre tyfoidefebervaksine for barn særlig i land som India, Pakistan og Nepal som har høy forekomst av sykdommen og hvor resistent og multiresistent tyfoidebakterie er påvist slik at behandling av sykdommen blir vanskeligere.

Kilde: NJEM, 5. Desember 2019; [Phase 3 Efficacy Analysis of a Typhoid Conjugate Vaccine Trial in Nepal](#)

PÅVIST SEKSUELL SMITTE VED DENGUEFEBER

Det er i Spania påvist sannsynlig seksuell smitte av denguefeber hos to menn hvorav den ene hadde vært på Cuba og Dominikanske republikk. Han utviklet symptomer dagen han returnerte fra reisen 5. september. De påfølgende tre dagene hadde han ubeskyttet analsex med sin partner, som ikke hadde reist utenfor Spania de siste 45 dagene. Hans partner utviklet dengue-symptomer 15. september med feber, hodepine, ryggsmertor, myalgi, diaré og utslett ti dager etter samboeren. Særprøve tatt 18. september av begge mennene ble testet positiv for denguevirus (DENV). Seksuell overføring av dengue ser ut til å være en sjelden overføringsvei og både blant MSM og heterofile er risikoen ekstremt lav. Mer bevis er nødvendig for å tallfeste risikoen for seksuelle overføring, og for å identifisere mulige risikofaktorer.

Kilde: ECDC 18. november 2019 og JTM feb 2019

I dette nummeret:

- 1 Tyfoid, Dengue, Au-pair med TB, Covid-19
- 2 Legemiddelinteraksjon, Rotavirusvaksine og amming, TB-oppfølgning, Schistosomiasis

AU-PAIRER MED TUBERKULOSE ER I EN SÅRBAR SITUASJON

Tuberkulosekoordinator Camilla Rytterager Ingvaldsen har i sin masteroppgave i sosialantropologi sett på situasjonen til Au-pairer med tuberkulose. I perioden fra 2014 til 2018 ble det registrert 34 tilfeller av aktiv tuberkulose blant au pairer i Norge, de fleste fra Filippinene. I tillegg fikk 74 au pairer forebyggende behandling for latent tuberkulose i denne perioden. I masteroppgaven har Ingvaldsen dybdeintervjuet fem au pairer som har vært syke med tuberkulose og deres vertsfamilier. Hovedspørsmålene hun har sett på, er hvilket støtteapparat au parene opplevde å ha, og hvordan de brukte dette gjennom sykdomsperioden.

Kilde: [Sykepleien](#)

COVID-19 NYTT CORONAVIRUS FRA KINA

Det nye koronaviruset Covid-19 ble første gang påvist i Wuhan i Kina i desember 2019. Smitten kommer trolig fra flaggermus til et annet dyr før det ble overført til menneske og nå smitter det fra person til person. Smitten har som kjent også kommet til Norge og mye arbeid er allerede gjort i forhold til testing og hjemme isolering av pasienter og nærkontakter. Helsepersonell skal benytte beskyttelsesutstyr i forbindelse med prøvetakning med hansker, smittefrakk, briller/visir og kirurgisk munnbind / åndedrettsvern, men hvordan skal vi ta dette utstyret på og av uten at vi infiserer oss selv i denne prosedyren.

Følg e-undervisningen til Helse Nord med påfølgende quiz i forhold til isolering, ulike smitteregimer og bruk av smittevernustyr. Klikk deg inn [her](#) og bruk 20 minutter på å oppdatere dine ferdigheter.

WHO har daglig oppdatering om tilfeller av Covid-19 i verden. Se [WHO's situasjonsrapport for COVID-19](#)

Da er det bare å forberede seg på mye smitteforebyggende Covid-19 arbeid i tiden fremover.

AKTUELL NETTSTEDER

- Folkehelseinstituttet www.fhi.no
- NSF's landsgruppen av helsesykepleiere www.sykepleierforbundet.no
- The International Union Against Tuberculosis and Lung Disease (The Union) www.theunion.org
- WHO's disease outbreak news www.who.int/csr/don/en/
- The International Society of Travel Medicine (ISTM) www.istm.org

AKTIVITETSKALENDER 2020

SMITTEVERN / INFEKSJON/HYGIENE

- 20.-23. februar 19th International Congress of Infectious Diseases, Kuala Lumpur, Malaysia Arr: [ISID](#)
- 20. – 21. april, Smitteverndagene 2020, Oslo. Arr: www.fhi.no

REISEMEDISIN / VAKSINASJON

- 3. – 5. juni 2020, NECTM8, Nord-Europeisk reisemedisinsk konferanse Rotterdam, Nederland Arr: [NECTM8](#)

TUBERKULOSE

- 20. – 24. oktober, 51st Union World Conference on lung health, Seville, Spania. Arr: [The Union](#)

MIGRASJONSHELSE

- 2. – 5. juni, The migration conference 2020, Tetovo, Nord-Makedonia. Arr: [The Migration Conference Organizing committee](#)

Faglig forum for helsesykepleiere som arbeider med smittevern

Ønsker du å få tilsendt Smittevern-nytt? Send en e-post til redaktøren:

mone.kildal@bga.oslo.kommune.no

LEGEMIDDELINTERAKSJONER MED ANTIMALARIAMEDISINER HOS ELDRE REISENDE: EN KLINISK GUIDE

En økende andel eldre reiser til internasjonale destinasjoner med malaria som en risiko. Naturlige fysiologiske endringer assosiert med aldring hos eldre voksne. Endringer i viktige organsystemer som blant annet nedsatt nyrefunksjon og redusert levermetabolisme påvirker medikamentabsorpsjon, metaboliolise og utskillelse og effekten av malariamedisinene. Det foreligger også flere kontraindikasjoner mellom malariamedisinene og faste medisiner som mange eldre voksne bruker fast.

Artikkelen under gir en fin innsikt i denne problemstillingen som alle som forordnet malariaforebyggende medisin må være klar over.

Kilde: [Artikkel Journal of Travel Medicine vol 27, issue 1 2020](#)

VIKTIG PÅMINNELSE ROTAVIRUSVAKSINE OG AMMING

Som kjent skal ikke rotavirusvaksinen gis til barn hvis mor har brukt immundempende medisin under svangerskapet og helsestasjonen skal ha rutiner for å spørre om dette før barnet blir vaksinert med 6-ukers kontrollen. Men det er viktig å ta en fornyet kartlegging når barnet skal ha sin andre dose ved 3 måneders alder, da mor kan ha begynt med immundempende medisin i mellomtiden og ammer. Da er det lett at både mor og helsesykepleier ikke tenker på at barnet ikke skal ha andre dose rotavirusvaksine. [Vaksinasjonsveilederen sier følgende:](#) «Mistenkt eller påvist alvorlig kombinert immunsvikt (SCID). Derimot har vaksinen vist seg trygg og effektiv hos hivpositive spedbarn [8;11]. Immunsuppresiver brukt av mor under svangerskap eller amming kan føre til langvarig immunsvikt hos barnet».

BRUK AV VIDEOSAMTALE I BEHANDLING AV TUBERKULOSESYKDOM I NORD-NORGE

Det er gjennomført en klinisk observasjonsstudie ved Universitetssykehuset Nord-Norge 2016–19, der pasienter ≥ 16 år med tuberkulose sykdom etter minimum to uker daglig direkte observert behandling ved hjemmebesøk fortsatte behandlingen ved videosamtale. Norsk Helsenetts passordbeskyttede krypterte videosamtaletjeneste ble benyttet. Hjemmesykepleieren kontaktet pasienten via videosamtale i sanntid og observerte medikamentinntaket via nettbrett, smarttelefon eller pc. Les mer om dette i artikkelen i Tidsskriftet den norske legeforening [her](#)

KAN SCHISTOSOMIASIS UTRYDDES?

Schistosoma er en slekt parasitter som kan sette seg i tarmen (S. mansoni) eller urinveiene (S. haematobium) hos mennesker. Parasittene egg skilles ut med avføring eller urin og har et mellomstadium i ferskvannssnegler, før de infiserer nye mennesker gjennom huden. Globalt er mer enn 140 millioner mennesker rammet, hovedsakelig i Afrika sør for Sahara. Schistosomiasis kan gi feber, anemi, dårlig vekst og irreversibel organskade. Verdens helseorganisasjon (WHO) har ambisjon om å utrydde schistosomiasis innen 2025. Les rapporten [her](#) Schistosomiasis – Assessing progress towards the 2020 and 2025 global goals.

Men fortsatt er det viktig å gi informasjon til våre reisende i forhold til hvordan de skal unngå smitte ved reise til endemiske områder i verden.